

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2011-05-27
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 6364-10

KLAGANDE

1. **BT**

2. **RT**

Ombud för klagandena: **GHB**
GBH Miljörätt
Kattfotstigen 2
197 34 Bro

MOTPART

Bygg- och miljönämnden i Surahammars kommun
Box 203
735 23 Surahammar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västmanlands län, miljövårdsenhetens beslut den 23 november 2010
i ärende nr 505-220-10, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Föreläggande, omhändertagande av överskottsmassor

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut endast på så vis att tiden då anläggningens mottagningskvitto ska vara miljökontoret tillhanda bestäms till den 22 juli 2011.

Dok.Id 228886

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104	Augustendalsvägen	08-561 656 00	08-561 657 99	måndag – fredag
131 26 Nacka Strand	20	E-post: nacka.tingsratt@dom.se		08:30-16:00
		www.nackatingsratt.domstol.se		

BAKGRUND

Den 28 oktober 2009 underrättade **BT** miljökontoret i Surahammars kommun (miljökontoret) om en misstänkt förorening, upptäckt i samband med att enskilt avlopp anlades på fastigheten Surahammar Färmansbo 2:38. Hon förklarade att andra boende i området hade berättat att en timmerbil stått parkerad på platsen för föroreningen under 1960- och 70-talen. Miljökontoret besökte därefter platsen vid två tillfällen. Vid besök den 29 oktober 2009 uppfattade miljökontoret petroleumlukt när man rörde om i och lyfte upp vattnet i gropen där föroreningen hade påträffats. Vid besök efterföljande dag kunde petroleumlukt tydligt kännas ovanför gropen och en tydlig oljefilm sågs på vattenytan.

Bygg- och miljönämnden i Surahammars kommun (nämnden) förelade i delegationsbeslut den 30 november 2009 **BT** att transportera uppkomna överskottsmassor på fastigheten Färmansbo 2:38 som misstänks vara förorenade av petroleum till anläggning som har tillstånd att omhänderta sådana massor. I beslutet angavs att stenar som kan avskiljas från massorna undantas från kravet på borttransport under förutsättning att löst material avskiljs från stenarna i så hög grad som möjligt. I beslutet angavs vidare att en kopia av anläggningens mottagningskvitto efter transporten skulle insändas till miljökontoret senast den 15 januari 2010. Slutligen angav beslutet att massorna ska täckas över av tätt material fram till tidpunkten för borttransport och att detta krav gäller oavsett om beslutet överklagas.

B&R T överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Västmanlands län (länsstyrelsen).

Länsstyrelsen ändrade det överklagade beslutet endast på så sätt att tiden då anläggningens mottagningskvitto ska vara miljökontoret tillhanda bestämdes till den 17 december 2010. **R T** överklagande avvisades av länsstyrelsen.

B&R T har överklagat länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

B&R T har i första hand yrkat att miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut. I andra hand har de yrkat att miljödomstolen ska besluta att de i stället för att transportera bort överskottsmassorna ska föreläggas att ta prov på dessa, samt vidare att, om provet efter analys av ackrediterat laboratorium visar att omhändertagande av massorna inte är nödvändigt ur miljö- och hälsosynpunkt, kravet på borttransport av massorna ska upphävas. Provtagningen ska utföras av kunnig personal från VAFAB Miljö AB i Västerås. I tredje hand har **B&R T** yrkat att tidpunkten då mottagningskvittot ska vara insänt ska ändras från den 17 december 2010 till den dag då tjälen har gått ur marken, dock senast den 15 maj 2011. Till grund för yrkandena har **B** **B&R T** åberopat i huvudsak de omständigheter som framgår av länsstyrelsens beslut.

DOMSKÄL

Miljödomstolen benämns efter den 2 maj 2011 mark- och miljödomstolen.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Föreligger en risk för skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön till följd av att en åtgärd har vidtagits, ansvarar den som vidtagit åtgärden för att utföra de skyddsåtgärder som behövs till förebyggande av skadan eller olägenheten. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att meddela förelägganden för att säkerställa att sådana skyddsåtgärder utförs, varvid den som vidtagit åtgärden har bevisbördan för att en sådan risk för skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön som motiverar skyddsåtgärderna inte föreligger. Det ankommer även på den som vidtar en åtgärd av betydelse för människors hälsa eller miljön att visa att ett krav på försiktighetsmått enligt balken måste anses orimligt i det enskilda fallet (Jmf. prop. 1997/1998:45 I s. 232).

BT har i föreliggande fall anført att föreläggandet är förenat med kostnader som inte står i proportion till miljönyttan det resulterar i, bl. a. eftersom

varken förekomsten eller omfattningen av föroreningen är klarlagd, spridningsrisken är liten då fastigheten är lågt belägen och det inte finns någon enskild vattentäkt eller något skyddat område som kan komma till skada. Mark- och miljödomstolen finner att resultatet av de inspektioner som miljökontoret har vidtagit på den aktuella platsen tydligt talar för att massorna är förorenade. **BT** har enligt domstolen inte visat att föroreningens omfattning är så begränsad att föreslagna skyddsåtgärder inte är nödvändiga. Även med beaktande av vad **BT** har anfört får föreläggandet mot denna bakgrund enligt domstolen anses rimligt.

Av beslutsformuleringen i förening med beskrivningen av ärendet i övrigt står det enligt mark- och miljödomstolen klart att avsikten med föreläggandet är att endast de förorenade massor som har grävts upp omfattas av föreläggandet. Vilka massor som avses får därmed anses tydligt framgå av föreläggandet.

Mark- och miljödomstolen instämmer även i övrigt i länsstyrelsens bedömning.

BT andrahandsyrkande föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Länsstyrelsens beslut ska därför ändras endast på så sätt att tiden då anläggningens mottagningskvitto ska vara miljökontoret tillhanda bestäms till den 22 juli 2011.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande ska ges in till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, senast den 17 juni 2011, och vara ställt till Svea hovrätt, mark- och miljööverdomstolen. Prövningstillstånd krävs.

Martin Holmgren

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit lagmannen Martin Holmgren, ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson. Föredragande har varit tingsnotarien Agnes Eklund.

FÖRVALTNINGSENHETEN

Juridik
Andreas Simon
Telefon 021-19 50 15
andreas.simon@lansstyrelsen.se

BT
RT

NACKA TINGSRÄTT
Enhet 3

INKOM: 2010-12-22
MÅLNR: M 6364-10
AKTBIL: 3

Ombud: jur. kand.
GBH | Miljörätt
Kattfotstigen 2
197 34 BRO

GHB

Delgivningskvitto

Överklagande av bygg- och miljönämnds beslut

(2 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att tiden då anläggningens mottagningskvitto ska vara miljökontoret tillhanda bestäms till den 17 december 2010 och avslår överklagandet i övrigt.

Länsstyrelsen avvisar RT överklagande.

Redogörelse för ärendet

Bygg- och miljönämnden i Surahammars kommun beslutade den 30 november 2009, § M069 (delegationsbeslut, dnr 2009.0537.423), att enligt 26 kap. 9 och 21 §§ miljöbalken, MB, samt med stöd av 2 kap. 3 och 7 §§ samma lag förelägga

BT såsom verksamhetsutövare att transportera uppkomna överskottsmassor på fastigheten Färmansbo 2:38 som misstänks vara förorenade av petroleum till anläggning som har tillstånd till att omhänderta sådana massor. Stenar som kan avskiljas från massorna undantas från krav på borttransport till ovan nämnd anläggning, under förutsättning att löst material är avskilt från stenarna i så hög grad som möjligt. Till dess att överskottsmassorna är borttransporterade ska de täckas över med tätt material, t.ex. en presenning. Det överklagade beslutet i sin helhet återfinns i bilaga 1.

B&R T har genom ombud överklagat beslutet och yrkar i första hand att Länsstyrelsen ska upphäva föreläggandet då kraven i föreläggandet inte är rimliga enligt 2 kap. 7 § MB. I andra hand yrkas att Länsstyrelsen beslutar att BT istället för att transportera bort uppkomna överskottsmassor för

omhändertagande på särskild anläggning direkt, ska fastighetsägaren först ta prov på dessa massor som sedan ska analyseras av ackrediterat laboratorium. Detta för att kunna utröna om ett sådant omhändertagande överhuvudtaget är nödvändigt ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Om provet visar att omhändertagande inte är nödvändigt ska detta krav upphävas. I tredje hand yrkas att tiden för föreläggandets fullgörande ändras till den dag då tjälen gått ur marken, dock senast den 15 maj 2010.

Till stöd för sin talan har **B&R T** anfört i huvudsak följande. Det råder stor osäkerhet om de aktuella jordmassorna verkligen är förorenade, och om så är fallet om denna förorening är så omfattande att den kräver transport och omhändertagande på särskild anläggning. Vid anläggandet av nytt enskilt avlopp upptäckte gräventreprenören något som enligt deras utsaga möjligen skulle kunna utgöra en förorening av olja eller annan petroleumprodukt på fastigheten Färmansbo 2:38 och att denna skulle vara av "gammal typ". Vad "gammal typ" betyder är dock oklart och preciseras inte. Det går inte heller att bedöma om denna eventuella förorening härrör från den timmerbil som tidigare fastighetsägare haft parkerad på vägen, eller om ursprunget är ett annat som t.ex. en tidigare olycka uppe på vägen. Om den eventuella föroreningen kommer från timmerbilen talar även detta för att föroreningsmängderna måste vara små. Från en timmerbil kan man möjligen förvänta sig att mindre mängder motorolja kan läcka. Det är dock inte troligt att dieselolja skulle läcka i någon större mängd. Dieselolja kan också förväntas avdunsta snabbare än motorolja. Miljöinspektörens iakttagelse av oljefilm på vatten i grävgropen kan vara grundad på tillrinnande vatten innehållande oljeföroreningar från intill liggande gata. Var lukten av petroleumprodukt kan komma ifrån, vattnet eller själva jorden, är även det oklart. Det är ett känt faktum att gammal jord luktar mycket illa, även om den inte är förorenad på något sätt. Utan övrig precisering av iakttagelserna kan man inte dra slutsatsen att oljan läcker ur jorden i gropen. Det faktum att det fanns oljefilm på vattnet och att jorden luktade kan inte utgöra grund för att så stora mängder som 25 m³ skulle behöva transporteras bort och saneras. – Bygg- och miljönämnden menar att kraven är miljömässigt motiverade och hänvisar till dels de syn- och luktintryck från miljökontorets besök den 29 och 30 oktober, dels försiktighetsprincipen som stöd för sina krav. Dock saknas precisering av vad det är för skada som riskerar att uppkomma. Miljökontoret har själv efter de båda besöken på platsen bedömt att "föroreningsmängderna troligtvis är små". Vad gäller risk för skada i detta fall måste även risken för spridande av eventuell förorening anses vara låg. Fastigheten ligger lägst i området, såsom i en grop, vilket medför att vatten rinner till fastigheten men inte därifrån. Eftersom fastigheten är lågt belägen och utsätts för tillrinning från omkringliggande område, kan det vara fråga om att denna belastning härrör utifrån. Vidare riskerar ingen enskild vattentäkt, skyddat område eller liknande att skadas. Inga olägenheter på grund av förorening har iakttagits före grävandet påbörjades. Några negativa hälsoeffekter för de närboende finns inte heller. Kommunen anser att en totalkostnad på 10 000 kr om massorna inte behöver behandlas, alternativt 29 000 kr om massorna behöver behandlas, är skälig med tanke på miljönyttan

med åtgärden. Dock kan kravet att massorna transporteras till särskild anläggning mycket väl visa sig vara helt onödig efter provtagning på anläggningen, nämligen om det visar sig att ingen förorening förekommer alternativt att den är mycket låg. Massorna hade i så fall istället kunnat hanteras på den egna fastigheten.

Sammantaget är den miljönytta, som möjligen skulle kunna följa av en sådan hantering av massorna som kommunen kräver, inte proportionerlig i förhållande till de kostnader som uppstår. Den krävda skyddsåtgärden är inte nödvändig med hänsyn till risken och dess eventuella konsekvenser för människors hälsa och miljön. – Vad gäller mängden förorenade massor som behöver hanteras särskilt uppskattar bygg- och miljönämnden dessa till cirka 25 m³ som beräknas utifrån följande. Föroreningen upptäcktes på 1 meters djup. Det totala schaktdjupet uppskattades till cirka 2,5 meter och schaktgropen till ca 4 meter i diameter. En kubikmeter väger cirka 1,5-2 ton, vilket innebär att det är cirka 50 ton som ska omhändertas. Kommunen har i denna mängd dock inte beaktat att en stor del av massorna utgörs av sten, som inte behöver omhändertas av särskild anläggning. Gräventreprenören som utfört grävjobbet skriver i ett utlåtande "i samband med grävarbeten för slamavskiljaren upptäcktes lukt av diesel i botten på schaktgropen för den nya slamavskiljaren. Schaktmaterialet som grävdes upp var väldigt stenigt/blockrikt med en betydande mängd större stenar. Den mängd schaktmassor som totalt grävdes upp för slamavskiljaren uppskattades av grävaren till 24 m³ totalt. Utav dessa 24 m³ var 15 m³ sten eller större stenblock = 1,8 ton/m³ = 27 ton. Mängden jordmassor som kunde innehålla diesel var 9 m³ = 1,6 ton/m³ = 14,4 ton". Föreläggandet är på denna punkt så motsägelsefullt att **B&R T**

inte vet vilken mängd massor de egentligen ska låta frakta bort. – Bygg- och miljönämnden hänvisar inte till 2 kap. 8 § eller 10 kap. MB, utan enbart till 26 kap. 9 § samt 2 kap. MB (dock endast 2 kap. 3 och 7 §§ under rubriken "Beslut"). Genom dessa bestämmelser regleras skyldigheten att avhjälpa skador på miljön som har orsakats av verksamhet på en fastighet eller byggnad. Enligt huvudregeln i 2 kap. 8 § är var och en som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd ansvarig för att avhjälpa de skador och olägenheter som har uppkommit på grund av företaget. Skyldigheten gäller fram till dess skadan eller olägenheten har upphört. 2 kap. 8 § MB hänvisar vidare till 10 kap. Ansvaret ligger således i första hand på den som har förorenat jorden. Kan inte någon verksamhetsutövare utföra eller bekosta avhjälpandet utsträcks ansvarskedjan till att omfatta fastighetsägaren enligt 10 kap. 3 § MB. För fastighetsägarna är emellertid förutsättningarna för ansvar begränsade. Om förvärvet avser privatbostad, vilket det gör i detta ärende, har fastighetsägaren ett ansvar bara under förutsättning att han vid förvärvet kände till föroreningarna. **B&R T**

hade vid köpet av Färmansbo 2:38 ingen vetskap om att någon förorening kunde finnas på fastigheten. Något ansvar för avhjälpandeskador kan alltså inte krävas av dem. – Nu aktuellt föreläggande, innebärande borttransport av överskottsmassor som kanske inte ens är förorenade, är helt klart alltför ingripande i förhållande till vad som skulle behövas i detta fall. Nu överklagat föreläggande är dessutom i delar så otydligt att **B&R T** inte av detta kan utläsa vad som väntas av dem. Ett föreläggande ska utformas så att adressaten utan svårigheter eller risk för missförstånd kan få helt klart för sig vad

han eller hon ska göra för att uppfylla det. Det finns flera exempel från praxis där miljödomstolar och Miljööverdomstolen inte godtagit alltför otydliga förelägganden. Ett föreläggande ska även rikta sig till rätt adressat. Nu överklagat föreläggande riktar sig enbart till en av fastighetsägarna, **BT**, och inte till hennes make, **R**, som äger 50 % av fastigheten.

Bygg- och miljönämnden i Surahammars kommun, efter delegation till miljökontoret, har i skriftligt yttrande anfört i huvudsak följande. Vad gäller föreläggandets adressat ska ett föreläggande riktas mot den eller de som har möjlighet att vidta åtgärder. Kommunikationen i ärendet har hela tiden skett med **BT** och hon har i skrivelse daterad den 11 november 2009 anhållit om att hon själv ska få miljökontorets godkännande att vidta specifika åtgärder i ärendet. Det är därför som nämnden har bedömt att det är **BT** som är verksamhetsutövaren och således den rätta adressaten. – I nämndens beslut är mängden överskottsmassor uppskattade till cirka 50 ton. Verksamhetsutövaren har i sitt överklagande bifogat en skrivelse från gräventreprenören där mängden förorenade jordmassor uppskattats till 14,4 ton. Kostnaden för omhändertagande av massorna är till stor del beroende av dess vikt, och med de nya viktuppgifterna som grund, sjunker kostnaden för omhändertagande betydligt jämfört med de kostnader som nämnden angivit i sitt beslut. Med den av verksamhetsutövaren angivna vikten om 14,4 ton, beräknas kostnaden för omhändertagande till cirka 5 300 kr om massorna inte kräver behandling av mottagaren och till cirka 12 000 kr om massorna kräver behandling. – I överklagandet anføres att själva provtagningen ska utföras av verksamhetsutövaren. Miljökontoret anser att om provtagning skulle bli aktuell ska den utföras av en för ändamålet utbildad person, vilket också meddelats verksamhetsutövaren i skrivelse daterad den 12 november 2009. Kostnaden för en sådan tjänst uppgår till cirka 5 000 kr, analyskostnad tillkommer, vilket överstiger kostnaden för omhändertagande av massorna, åtminstone om massorna inte kräver behandling hos mottagaren. Miljökontoret anser därför att det är mer skäligt att omhänderta massorna såsom är angivet i nämndens föreläggande. Utav det som i överklagandet är angivet under rubriken "Miljömässigt motiverat" kan man få intrycket att verksamhetsutövaren uppfattat att föreläggandet är beslutat med anledning av risken för spridning av föroreningen från själva schaktgropen. Den förorening som är kvar i denna grop, har miljökontoret bedömt kan vara kvar eftersom risken för spridning från schaktgropen bedömts som små. Miljökontoret vill förtydliga att det är risken för spridning av föroreningen från de uppgrävda schaktmassorna och om dessa läggs upp utan eftertanke som är anledningen till föreläggandet. Det som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra skyddsåtgärder och vidta försiktighetsmått för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön. I detta ärende är det uppläggning av misstänkt förorenade överskottsmassor som är åtgärden. Om massorna läggs upp på en plats som idag är ren kan föroreningarna i överskottsmassorna transporteras vidare ned till den rena marken och förorena denna, dvs. föroreningen riskerar att spridas vidare. Ett värsta scenario kan vara att massorna används i nära anslutning till en enskild vattentäkt och förorenar

denna. Det är därför av största vikt att misstänkt förorenade massor omhändertas på lämpligt sätt och nämnden har i detta fall bedömt att en lämplig åtgärd är att överskottsmassorna transporteras till en särskild anläggning som har tillstånd att omhänderta sådana massor. Massorna kan sedan användas på ett kontrollerat och lämpligt sätt så att föroreningen inte riskerar att spridas vidare på ett olämpligt sätt med tanke på omgivande miljö och människors hälsa. I överklagandet ifrågasätts att lukten som kändes vid miljökontorets två inspektionstillfällen härstammade från någon petroleumprodukt utan att det istället var lukten av gammal jord som kändes. Miljökontorets två tjänstemän som utförde inspektionerna har en klar uppfattning att det var lukten av någon form av petroleumprodukt som kändes och synen av oljefilm på dräneringsvattnet bekräftade luktintrycket. Om föroreningen är ny eller gammal har ingen betydelse för nämndens bedömning i ärendet.

B&R T, som av Länsstyrelsen beretts tillfälle att yttra sig över miljökontorets skrivelse, har i samband med detta anført i huvudsak följande. Självklart är det av vikt att ett föreläggande i ett ärende såsom det nu aktuella riktar sig till båda fastighetsägarna. Kommunen kan inte veta om **BT** ensam har haft eller kommer att möjlighet att vidta de av kommunen krävda åtgärderna. Exempelvis kan det bli nödvändigt att ta nya banklån för att klara kostnaderna i ärendet. **BT** kan då inte ensam ta ett sådant lån med fastigheten som säkerhet. Det faktum att kommunikation i ärendet endast skett med **BT** ändrar inte detta faktum. Det är osäkert om kommunens yttrande kan tolkas så att kommunen godtar att endast 14,4 ton massor omhändertas. Detta förstärker vad som tidigare anført i ärendet vad avser föreläggandets otydlighet i bland annat frågan om vilken mängd massor som måste fraktas bort och möjligen omhändertas. Barbro och Ronny Torseld vidhåller att provtagning mycket väl kan tas av fastighetsägarna själva utan att detta skulle medföra risk för människors hälsa eller miljön. **B&R T** ifrågasätter även kommunens beräkning av kostnaderna för en sådan tjänst. Efter kontakt med VafabMiljö i Västerås den 2 mars 2010 skulle enligt dem en kostnad för provtagning och laboratorieanalys (utförd i Vafabs regi) uppgå till cirka 1500 kronor. Bedömningen i överklagandet av om det är miljömässigt motiverat att omhänderta massorna utgår från det faktum att **B&R T**, om inte föreläggandet kommit, efter att ha tagit bort de stora stenarna skulle ha använt överskottsmassorna som markutfyllnad i schaktgropen. Inga överskottsmassor hade i så fall funnits att omhänderta i dagsläget. Då föreläggandet dock meddelades, var **B&R T** istället tvungna att fylla ut gropen med annat material. Även så som situationen nu utvecklats sig är det dock självklart att Barbro och Ronny Torseld inte skulle lägga upp massorna "utan eftertanke" som kommunen uttrycker det. Överskottsmassorna skulle användas för markutfyllnad i direkt eller nära anslutning till schaktgropen på den egna tomten. Det finns ingen risk för att t.ex. någon enskild vattentäkt skulle förorenas, som kommunen befarar i sitt yttrande.

Motivering

Av 2 kap. 3 § MB framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 7 § MB gäller kraven i bl.a. 3 § i den utsträckning det kan det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärderna och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder

Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Enligt 26 kap. 21 § MB får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i balken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Det överklagade beslutet är fattat med stöd av 2 kap. 3 och 7 §§ MB och riktar sig till **BT** i hennes egenskap av verksamhetsutövare och inte i egenskap av fastighetsägare. Av handlingarna i ärendet framgår inte annat än att **BT**, i förhållande till bygg- och miljönämnden, uppträtt som verksamhetsutövare och den som haft den faktiska och rättsliga möjligheten att råda över det som föreläggandet avser. Länsstyrelsen anser därmed att föreläggandet är riktat till rätt person, varför överklagandet i den delen ska avslås och **RT** överklagande ska avvisas.

Vad avser själva utformningen av föreläggandet gör Länsstyrelsen följande bedömning. Föreläggandet omfattar inte några angivelser om vilka mängder massor som ska transporteras bort, utan att verksamhetsutövaren ska transportera bort uppkomna överskottsmassor som misstänks vara förorenade. Av beslutet i övrigt framgår att de massor som avses är de massor som redan grävts upp. Därmed anser Länsstyrelsen att det är klart vilka massor som avses i föreläggandet. Det anges vidare att stenar som kan avskiljas från massorna undantas från kravet på borttransport under förutsättning att löst material är avskilt från stenarna i så hög grad som möjligt. Inte heller i detta avseende anser Länsstyrelsen att det kan anses oklart vad som avses.

BT har anfört att föreläggandet inte är rimligt i enlighet med 2 kap. 7 § MB och därför ska upphävas. Som framgår ovan omfattar föreläggandet endast de överskottsmassor som grävts upp. Massorna misstänks vara förorenade av petroleumprodukt. För att inte riskera att massorna förorenar annan mark eller grundvatten anser Länsstyrelsen att det är rimligt att massorna borttransporteras för att tas omhand på en anläggning som har tillstånd för detta. Länsstyrelsen anser inte att de kostnader som är förenade med sådan borttransport är orimliga i förhållande till miljönyttan som uppnås. Länsstyrelsen gör sammanfattningsvis bedömningen att det överklagade föreläggandet är rimligt i förhållande till 2 kap. 7 § MB.

I andra hand har BT yrkat att istället för att transportera bort uppkomna överskottsmassor för omhändertagande på särskild anläggning direkt, ska fastighetsägaren först ta prov på dessa massor som sedan ska analyseras av ackrediterat laboratorium. Detta för att kunna utröna om ett sådant omhändertagande överhuvudtaget är nödvändigt ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Om provet visar att omhändertagande inte är nödvändigt ska detta krav upphävas.

Länsstyrelsen anser inte att det ur miljöskyddsperspektiv är tillfredsställande att fastighetsägaren själv tar markprov för att fastställa hur förorenade de uppkomna överskottsmassorna är. Provtagning bör i så fall utföras av en för detta utbildad person. BT andrahandsyrkande ska därför avslås.

BT har i tredje hand yrkat att tiden för föreläggandets fullgörande ska flyttas fram till den dag då tjälen gått ur marken, dock senast den 15 maj 2010. Med hänsyn till att överklagandet kommit att prövas först nu finner Länsstyrelsen skäligt att tiden för föreläggandets fullgörande flyttas fram till den 17 december 2010.

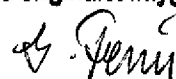
Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, miljödomstolen, enligt bilaga 2 (formulär nr 6).

I ärendets slutliga handläggning har deltagit
juristen Karin Stenvall, beslutande, och
juristen Andreas Simon, föredragande, samt
miljöskyddshandläggaren Sari Välimaa.

Karin Stenvall

Andreas Simon

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Bilagor

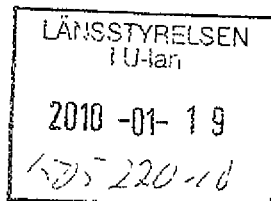
1. Bygg- och miljönämndens beslut den 30 november 2009
2. Överklagandehänvisning, formulär nr 6

Kopia till

Bygg- och miljönämnden, Surahammars kommun, Box 203, 735 23 Surahammar
inom Lst: FV-juridik och ME

BT

Delegationsbeslut § M069

Ärende: Föreläggande enligt 26 kap 9 § samt 2 kap miljöbalken –
Omhändertagande av överskottsmassor

Fastighet/adress: FÄRMANSBO 2:38, BERGSLAGSVÄGEN 240

ÄRENDEBESKRIVNING

Ni har 2009-10-28 underrättat miljökontoret om att ni i samband med anläggande av enskilt avlopp på er fastighet upptäckt en förorening av olja i schaktgropen för slamavskiljaren. Föroreningen upptäcktes på ca 1 m djup i schaktgropen, marklagret ned till detta djup uppgavs vara ren. Tanken innan upptäckten av föroreningen var att dräneringsvattnet i schaktgropen skulle pumpas över till dike utanför fastigheten och att överskottsmassor skulle kunna användas som fyllnadsmassor utanför fastigheten.

Ni har fått uppgift av andra boende i området om att en tidigare fastighetsägare på 1960-1970-talet ägde en timmerbil och att denna stod parkerad på platsen för den nu uppkomna föroreningen. Gräventreprenörerna bedömde utifrån lukten att oljan var av gammal typ.

Miljökontoret har besökt platsen vid två tillfällen. Vid besöket den 29 oktober kändes lukten av petroleumprodukt när vattnet rördes om och lyftes upp ur gropen. Vid besöket dagen efter hade mer dräneringsvatten runnit till i gropen och lukten av petroleumprodukt kändes tydligt ovanför gropen. Dessutom sågs en tydlig oljefilm på vattenytan vid det sista besöket.

Miljökontoret har muntligt godkänt att ni kan lägga ned slamavskiljaren utan att dräneringsvattnet pumpas bort. Denna bedömning grundade sig på att föroreningsmängderna troligtvis är små och att föroreningen troligtvis inte sprider sig vidare från schaktgropen då er fastighet är lägst beläget i området. Eftersom området har kommunalt dricksvatten riskerar inte några enskilda vattentäkter att förorenas.

Miljökontoret redogjorde i skrivelse, daterad 2009-11-02, för sina synpunkter i ärendet. Utifrån de lukt- och synintryck som miljökontoret gjort samt utifrån miljöbalkens försiktighetsprincip var bedömningen att de massor som kommit i kontakt med föroreningen med största sannolikhet torde vara förorenade och därför borde transporteras till anläggning som har tillstånd att omhänderta sådana massor. Miljökontoret angav även att kvitto på inlämnade massor skulle insändas till kontoret samt att massorna skulle övertäckas med en presenning i avvaktan på ivägtransport. I skrivelsen fanns även kostnader angivna för omhändertagande av massorna hos en för ändamålet godkänd avfallsmottagare.

Ni anhöll i skrivelse, daterad 2009-11-11, om att få lämna in prov av jorden till Vafab. Provtagning ska ske efter Vafabs anvisningar. I samma skrivelse begärde ni också miljökontorets godkännande till att stenar i massorna transporteras bort för att tippas på lämplig plats i bostadens närhet alternativt på Vafabs anläggning. Ni gjorde bedömningen, efter kontaktat Vafab och Naturvårdsverket, att stenarna inte kan föra vidare eventuell förorening, de jordrester som kan finnas på stenarna är av försumbar betydelse ur föroreningssynpunkt.

Miljökontoret meddelade er i en skrivelse, daterad 2009-11-12, att om överskottsmassorna ska omhändertas av Vafab eller annan anläggning som har tillstånd att ta emot förorenade massor, har miljökontoret ingen erinran mot ert beskrivna hanteringssätt. Om massorna däremot ska läggas upp utanför anläggning som har tillstånd att omhänderta förorenade massor och miljökontoret ska göra en bedömning utifrån utförd provtagning, ska provtagning ha utförts av för ändamålet utbildad person, och analys ska ha skett på ackrediterat laboratorium. Vad gäller stenar i massorna meddelades att under förutsättning att löst material i så hög grad som möjligt är borttagna från stenarna, kan dessa hanteras på det sätt som är angivet i er skrivelse.

Ni har därefter via e-post 2009-11-24 meddelat att vi inte förstår varandra, utan ni begär ett föreläggande för att få klara besked om vad som ska göras och hur detta ska utföras. I avvaktan på föreläggandet avser ni inte att vidta några åtgärder i ärendet.

Miljökontorets bedömning

Vad gäller uppkomna överskottsmassor anses ni vara en verksamhetsutövare då de åtgärder ni vidtar riskerar att sprida föroreningarna vidare. I vilken grad överskottsmassorna är förorenade kan inte avgöras i dagsläget då någon analys inte är utförd. Utifrån dels syn- och luktintryck från miljökontorets besök den 29 och 30 oktober och dels utifrån försiktighetsprincipen bedömer miljökontoret att överskottsmassorna som kommit i kontakt med föroreningen torde vara förorenade och därför bör transporteras till anläggning som har tillstånd att ta emot sådana massor. Även om mängden förorening bedöms som liten bedöms ändå föroreningen vara tillräcklig för att massorna inte ska kunna hanteras som rena massor. En kopia av kvittot på inlämnade massor bör efter transporten insändas till miljökontoret. Stenar som avskiljs från jordmassorna kan, under förutsättning att löst material som är fäst vid stenarna avlägsnas i så hög grad som möjligt, hanteras på det sätt ni beskriver i er skrivelse daterad 2009-11-11, dvs tippning på lämpligt ställe i närområdet eller tippning på Vafabs anläggning i Västerås.

Till dess att massorna transporteras iväg bör de täckas med en presenning för att minska risken för att föroreningen förs vidare ned till underliggande mark.

Miljökontoret uppskattar mängden förorenade massor till ca 25 m³ som beräknats utifrån följande. Föroreningen upptäcktes på ca 1 m djup. Det totala schaktdjupet uppskattades till ca 2,5 m, och schaktgropen till ca 4 m i diameter. En kubikmeter väger ca 1,5-2 ton vilket innebär att det är ca 50 ton som ska omhändertas. Vid kontakt med en avfallsmottagare i länet uppger de att kostnaden för omhändertagande är 550 kr/ton om föroreningshalterna överstiger gränsvärdet för massor som ska behandlas och 75 kr/ton om halterna är under gränsvärdet. Analyskostnaden är 2 000 kr. Dessutom tillkommer transportkostnader som efter kontakt med transportör med erforderligt tillstånd uppskattats till ca 4 500 kr. Om massorna ej behöver

behandlas av mottagaren blir totalkostnaden ca 10 000 kr, vilket miljökontoret anser är skäligt med tanke på den miljönytta som åtgärden medför. Om de uppkomna överskottsmassorna läggs upp utan eftertanke riskerar man att förorena mark som idag är ren. I sådana fall kan saneringsåtgärder behöva vidtas med kostnader som vida överstiger kostnaden för ovan beskrivet omhändertagande. Om det visar sig att massorna måste behandlas hos mottagaren stiger kostnaden betydligt, till ca 29 000 kr, men om massorna kräver behandling hos mottagaren än det ännu mer motiverat och skäligt att kräva att åtgärder vidtas för att förhindra att föroreningen sprids vidare.

Ni som verksamhetsutövare har bevisbördan och ni har inte inkommit med några handlingar som visar att överskottsmassorna kan hanteras på annat sätt utan risk för människors hälsa och för miljön. Ni har inte heller bestridit att massorna är förorenade och inte heller inkommit med något som visar att det är oskäligt att massorna omhändertas av anläggning som har tillstånd att motta sådana massor. Miljökontoret anser därmed att ett föreläggande grundat på ovanstående kan meddelas.

Laghänvisning

Enligt 26 kap 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden som behövs för att miljöbalkens bestämmelser ska efterlevas. I 21 § samma kapitel anges att tillsynsmyndigheten får förelägga om att inlämning ska ske av de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens 2 kap ska följas av alla som vidtar en åtgärd eller bedriver en verksamhet. Det innebär bl a att den som är verksamhetsutövare är skyldig att visa att miljöbalkens regler följs och den ska även vidta lämpliga skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder så snart det finns risk för negativ påverkan.

Enligt 26 kap 26 § miljöbalken får myndigheten bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

BESLUT

Bygg- och Miljönämnden beslutar enligt 26 kap 9 och 21 §§ miljöbalken samt med stöd av 2 kap 3 och 7 §§ miljöbalken att förelägga er som verksamhetsutövare att transportera uppkomna överskottsmassor på fastigheten FÄRMANSBO 2:38 som misstänks vara förorenade av petroleum till anläggning som har tillstånd att omhänderta sådana massor. Stenar som kan avskiljas från massorna undantas från krav på borttransport till ovan nämnd anläggning, under förutsättning att löst material är avskilt från stenarna i så hög grad som möjligt.

Kopia av anläggningens mottagningskvitto ska efter transporten insändas till miljökontoret. Mottagningskvittot ska vara miljökontoret tillhanda senast 2010-01-15.

Till dess att överskottsmassorna är borttransporterade ska de täckas över av tät material, t ex en presenning. Enligt 26 kap 26 § miljöbalken gäller kravet om övertäckning oavsett om beslutet överklagas.

Surahammars
kommun

Bygg- och Miljönämnden

DELEGATIONSBeslut

Datum
2009-11-30

Diarienumr.
2009.0537. 423

Bygg- och Miljönämnden
Enligt delegation

Carina Rosendal
Miljöinspektör/ekolog
Tel: 0220-390 27

Avgift enligt fastställd taxa för Bygg- och Miljönämnden kommer att debiteras er efter det att ärendet är avslutat.

Bilaga: Hur man överklagar
Delgivningskvitto

Hur man överklagar - dom i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast.

Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.